

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
І.І. МЕЧНИКОВА

ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН,
ПОЛІТОЛОГІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ

КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
роботи

«» _____
Майя НІКОЛАСВА
_____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДИПЛОМАТИЧНА ТА КОНСУЛЬСЬКА СЛУЖБА

Рівень вищої освіти: *Перший (бакалаврський)*

Спеціальність – 292 «Міжнародні економічні відносини»

Галузі знань – 29 «Міжнародні відносини»

Освітньо-професійна програма: ОПП «Міжнародні економічні відносини»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»

2022–2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Дипломатична та консульська служба» для спеціальності 292 – міжнародні економічні відносини

Розробники: КОЧ Світлана Вадимівна – доктор політичних наук, професор кафедри політології.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології ФМВПС

Протокол № 1 від “29” серпня 2022 р.

Завідувач кафедри _____ (д.ф.н. проф. Василь ПОПКОВ)

Погоджено із гарантом ОПП

(Наталя МАСЛІЙ)

(підпис)

(ім'я Прізвище)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету МВПС

Протокол № 1 від 30.08. 2022 р.

Голова НМК _____ (к.п.н., доц. Олег ХОРОШИЛОВ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № 1 від “28” серпня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ (Попков В. В)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 202 р.

Завідувач кафедри _____ (_____)

ЗМІСТ		
1.	Опис навчальної дисципліни	4
2.	Мета та завдання навчальної дисципліни	5
3.	Зміст навчальної дисципліни	7
4.	Структура навчальної дисципліни <i>(денна / заочна)</i>	9
5.	Теми семінарських занять	11
6-7	Теми практичних та лабораторних занять	13
8.	Самостійна робота	13
9.	Методи навчання	16
10.	Форми контролю та методи оцінювання Критерії оцінювання результатів навчання	16
11.	Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти	17
12.	Методичне забезпечення	18
13.	Питання для підготовки до підсумкового контролю	18
14.	Рекомендована література до вивчення курсу	19

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
<p>Загальна кількість: кредитів – 3</p> <p>годин – 90</p> <p>залікових модулів –</p> <p>змістових модулів – 2</p> <p>ІНДЗ – дослідження та презентація спеціальної теми. (с.22)</p>	<p>Галузь знань 29 – міжнародні відносини</p> <p>Спеціальність 292 – міжнародні економічні відносини</p> <p>Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)</p>	Нормативна / за вибором (ВНЗ/студента)	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		3-й	3-й
		<i>Семестр</i>	
		5-й	5-й
		<i>Лекції</i>	
		18 – год.	6 – год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		18 – год.	-.
		<i>Самостійна робота</i>	
		54 – год.	84 – год.
		у т.ч. ІНДЗ*: – 30 год.	
		Форма підсумкового контролю:	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОД дисципліни в ОПП «Міжнародні економічні відносини» – ВБ 8.1.

Цикл фахової та практичної підготовки. Вибіркові освітні компоненти. Дисципліна «Політична лімологія» включена до переліку вибіркового освітніх компонентів освітньо-професійної програми (ОПП) для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 292 – міжнародні економічні відносини

Мета дисципліни полягає в підвищенні компетентність фахівців з міжнародної економіки в організаційних та адміністративних питаннях діяльності дипломатичних і консульських служб, ознайомлення студентів із правовими аспектами функціонування дипломатичної та консульської служб в Україні та інших країнах.

Завданнями курсу є формування у здобувачів вищої освіти: здатності до самостійного аналізу базових понять сучасної дипломатії; вивчення чинників формування міжнародних та дипломатичних відносин; знання про основні етапи формування дипломатичної та консульської служби; аналіз історії формування ключових інститутів дипломатичних та міжнародних відносин; вивчення структури, особливостей функціонування й статусу основних дипломатичних і консульських інститутів; ознайомлення з базовими нормативно-правовими механізмами регулюють діяльність сучасної дипломатичної та консульської служби.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності формування та тенденції розвитку сучасної дипломатичної та консульської служби як особливого механізму підтримки стабільності міжнародної системи та вирішення міжнародних конфліктів. Окрема увага присвячена вивченню інструментів та способів діяльності, дипломата та консула. Проблематика, що розглядається в рамках курсу, є предметом розгляду суміжних дисциплін і представлена під різними кутами зору: історія дипломатії та історія міжнародних відносин, сучасна практика зовнішньої політики України та інших держав, державні інститути, право, соціальна психологія, етикет та протокол та ін. Отже, формування комплексного уявлення про дипломатичну та консульську службу формується на основі міждисциплінарного підходу. Пререквізити: Вступ до спеціальності. Історія України, Країнознавство, Економічна історія, Політологія. Постреквізити: Регулювання міжнародних економічних відносин; Міжнародні відносини та світ. Політика; Теорія міжнародних відносин; Політика європейської інтеграції; Україна у світвотій спільноті. Міжнародні економічні організації

Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів: 1. Формування дипломатичної та консульської служб; 2. Структура та функціонування дипломатичної та консульської служб

Вивчення дисципліни спрямоване на формування наступних **компетентностей**:

Інтегрально компетентності (ІК) ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальних компетентностей (ЗК): ЗК7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій; ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності); ЗК11. Здатність працювати в команді. ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальних (фахових) компетентностей (СК): СК2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин; СК3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та

моделей економічного розвитку; СК4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях; СК9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками; СК10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні; СК12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин; СК15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України;

Програмні результати навчання (ПРН): ПН 7 Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати; ПН 8 Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції; ПН 11 Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях; ПН 15 Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними; ПН 16 Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками; ПН 17 Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України; ПН 19 Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин; ПН 25 Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати**: загальні принципи ведення дипломатичних відносин; основні етапи організації сучасних дипломатичної та консульської служб, методи і технічні прийоми дипломатичної роботи; основні види дипломатичних та офіційних документів; структуру дипломатичної служби України; засоби, техніку, методологію дипломатичних переговорів; знати особливості функціонування дипломатичної та консульської служби, міжнародних організацій, місій на сучасному етапі, систему взаємовідносин України з іншими акторами міжнародної системи; повноваження та регламент роботи консульських інститутів. У результаті вивчення даного курсу студент повинен **вміти**: аналізувати процес підготовки та прийняття зовнішньополітичних рішень, роль і функції різних центральних відомств закордонних справ та закордонних представництв; розрізняти національні особливості в практиці дипломатичних відносин; аналізувати міжнародну нормативно-правову базу діяльності дипломатичних і консульських установ; інтерпретувати основні положення актів дипломатичного листування і володіти ключовими техніками проведення дипломатичних переговорів; співвідносити норми міжнародного та національного права і практики стосовно безпеки дипломатів; користуватися загальним теоретичним та фактичним матеріалом стосовно функціонування дипломатичної та консульської служби; надавати критичну оцінку аналітичним та науковим матеріалам по даній проблематиці; виконувати політико-організаційні, експертні, комунікаційні та консультаційні функції на національному та міжнародному ринку праці.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1. Формування дипломатичної та консульської служб

ТЕМА 1 Предмет дисципліни. Поняття дипломатії, дипломатичної служби, зовнішньої політики. Походження та основні історичні типи дипломатії. Дипломатія, як практика міжнародних відносин. Дипломатія, як наука. Історичні джерела по дипломатії. Нові сучасні форми дипломатичної активності. Міжпарламентська дипломатія. Публічна та культурна дипломатія. Челночна дипломатія. Економічна дипломатія. Дипломатія «м'якої сили». Зв'язок дисципліни з іншими навчальними предметами. Становлення дипломатичної служби як невід'ємної частини державної служби. Роль дипломатії в країнах з перехідними економіками

ТЕМА 2. Формування функціональних завдань дипломатичної та консульської служби. Історичні етапи розвитку дипломатичних органів. Міжнародні відносини в стародавньому світі. Роль релігії в виконанні дипломатичних функцій. Обмін як форма встановлення діалогу: шлюбний обмін (шлюбна дипломатія), обмін товарами. Війна та її функції. Зовнішньо-політичні інститути в давні часи. Форми освячення міждержавних договорів. Особисті та державні архіви. Формування принципів міжнародних та дипломатичних відносин. Функціональний розвиток прототипів консульської та дипломатичної служби в середні віки. Роль консульських та торгівельних судів. Поняття приватної війни та дипломатії. Дипломатія Папства. Нунціатура. Династичний період історії дипломатії. Трансформація дипломатичної практики в епоху централізації держав в Європі. Формування дипломатичного права. Сучасної практики дипломатичних стосунків. Формування нової дипломатичної структури: постійні дипломатичні представництва, професійні дипломати, дипломатична робота як державна служба. Особливості функціонування дипломатичної та консульської служби ХХ століття.

ТЕМА 3. Міжнародне та дипломатичне право: витоки та розвиток. Особливості формування практики дипломатичної переписки і договорів. Дипломатичне право: поняття та складові частини. Особливості і етапи формування дипломатичного права. Формування принципів міжнародного і дипломатичного правового врегулювання в епоху давнього світу. Практика дипломатичної переписки та дипломатичних договорів. Дипломатичні мови. Договори в середні віки. Консульські статuti. Теоретичне осмислення норм та принципів міжнародного права в XVI – XVII ст. Гуго Гроцій, Ричард Сач, Балтазар Айалла, ін. Формування дипломатичних структур і інститутів. Поняття міжнародного звичаю. Форми закріплення договорів. Переговорний процес. Засоби підтвердження повноважень дипломатичних робітників – інвеститура, дипломи, консульський патент, екзекватура, вірча грамота, агреман. Вестфальський світовий порядок.

ТЕМА 4. Правова стандартизація дипломатичної служби в XIX – XXI ст.

Віденська система. Альтернат. Дипломатичні ранги. Система нейтралітету. Формування дипломатичного права в XIX - XX ст. Гаагські конференції (1899, 1907), Доктрина Хея (1905), Доктрина превентивної війни, Каракська конвенція про консульські функції (1911), Версальсько-Вашингтонська система договорів. Гаванська конвенція про дипломатичних чиновників (1928), Кодекс Бустаманте (1928). Потсдамська система. Конвенції про привілеї і імунітет ООН (1946). Види джерел дипломатичного та консульського права. Віденська конвенція про дипломатичні відносини (1961), Віденська конвенція про консульські стосунки (1963) Конвенції про спеціальні місії (1969). Становлення і розвиток дипломатичної діяльності в міжнародних організаціях. Кодифікація норм дипломатичного права. Проблеми врахування новацій в дипломатичному праві.

Змістовний модуль 2.

Структура та функціонування дипломатичної та консульської служб

ТЕМА 5. Структура та функції зовнішньополітичних органів. Органи зовнішніх зносин держави і їхніх функцій. Структура та персонал дипломатичного представництва. Члени родин дипломата. Дипломатичний корпус. Старшинство в дипломатичному корпусі. Дипломатичні ранги. Функціональні обов'язки дипломатичних службовців, зафіксовані у

віденській конвенції. Структура консульської служби. Види консульських установ. Функціональні обов'язки працівників консульств. Штатний, позаштатний, почесний консул. Консульські округи. Призначення консулів. Національні особливості в організації дипломатичних і консульських служб. Принцип взаємності. Особливості дипломатичної служби Ватикану. Дипломатичні місії. Роль спеціальних місій у формуванні сучасної дипломатичної структури. Торговельні представництва в сучасній дипломатії. Особливості штатного складу торговельних представництв. Положення про торгово-економічну місію в складі дипломатичного представництва України за кордоном. Міжнародні конференції. Відмінні риси посольства й постійного представництва при міжнародних організаціях поняття й особливості міждержавної конференції порядок формування делегації.

ТЕМА 6. Міжнародно-правове забезпечення дипломатичної та консульської діяльності. Функціональні обов'язки та їх закріплення. Імунітети: поняття та історія оформлення. Основні імунітети та привілеї: порядок їхнього надання і особливості їх дії. Значення дипломатичних і консульських імунітетів: службова й функціональна необхідність. Особисті імунітети: недоторканність. Недоторканність житла й особистого багажу, пошти, засобів комунікації. Дипломатичні й особисті архіви. Право притулку й укриття. Службові імунітети. Імунітети від юрисдикції. Імунітет дипломатичних способів пересування. Дипломатичні паспорти. Особливості надання імунітетів адміністративно-технічному й обслуговуючому персоналу. Привілеї й імунітети консулів. Розбіжності національних практик. Проблеми безпеки дипломатів, дипломатичних і консульських службовців. Проблема охорони дипломатичного корпусу. Проблема надання й носіння зброї охороною дипломатичного представництва. Роль держави перебування в організації охорони. Практика обмеженого переміщення й проблеми її обґрунтування.

ТЕМА 7. Дипломатичний етикет, церемоніал і протокол. Етикет: природа та функції. Поняття та особливості дипломатичного етикету. Формування дипломатичного етикету. Протокольний відділ. Дипломатичний протокол та правила ввічливості. Дипломатичні прийоми. Церемоніал. Офіційний дрес-код. Нагородні відзнаки. Офіційні державні і дипломатичні титули: національні особливості, практика застосування. Церковні титули в дипломатичній практиці. Члени родин дипломату. Офіційний візит. Особисті візити. Візитні картки в дипломатичній практиці. Особливості міжнародної ввічливості. Протокольна реакція на траурні події, на національні свята. Міжнародний етикет відносно символів національної держави. Практика прийомів та розсадки гостей. Аналіз схем розсадки на різних типах дипломатичних прийомів. Протокол та старшинство. Національні свята. Національні практики переговорного процесу.

ТЕМА 8. Дипломатичні документи: практика та протокольні правила. Протокольні правила оформлення документів. Міжнародні угоди (договори, конвенції, міждержавні угоди, ноти та їх види, комюніке, меморандум, декларація). Багатосторонні угоди. Особливості ратифікації. Дія та завершення дії. Види дипломатичної кореспонденції. Дипломатичні документи: заключні документи переговорів та візитів; Документи дипломатичної переписки. Міжнародно-правова термінологія. Офіційна переписка.

ТЕМА 9. Дипломатична та консульська служба України Історія дипломатичних інститутів в Україні. Правове положення дипломатичних і консульських представництв в Україні. Завдання дипломатичної служби України. Система органів дипломатичної служби. Персонал дипломатичної служби. Міністерство закордонних справ України: функції та структура, Департамент консульської служби, представництва МЗС на території України. Закордонні дипломатичні установи України. Функціональні місії у складі посольств. Постійні представництва України при міжнародних організаціях Завдання та система органів консульської служби України. Структура консульської установи. Особливості роботи консульських установ у прикордонній зоні з ЄС. Здійснення нотаріальних дій та легалізація документів. Правове закріплення системи міжнародних та дипломатичних інститутів в Україні. Національний протокол та церемоніал. Нагородні відзнаки в Україні. Підготовка дипломатичних кадрів України.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Дипломатична та консульська служба»

Назви змістовних модулів і тем		Кількість годин (денне відділення)				
Тема	Назва	Усього	Лекц	Семін	Індиві	Самост
Змістовний модуль 1:						
Формування дипломатичної та консульської служб						
T.1	Предмет дисципліни. Поняття дипломатії, дипломатичної служби, зовнішньої політики	8	2	2	2	2
T.2	Формування функціональних завдань дипломатичної та консульської служби.	10	2	2	3	3
T.3	Міжнародне та дипломатичне право: витоки та розвиток.	10	2	2	3	3
T.4	Правова стандартизація дипломатичної служби в XIX – XXI ст.	11	2	2	4	3
<i>Разом за змістовним модулем 1</i>		39	8	8	12	11
Змістовний модуль 2:						
Структура та функціонування дипломатичної та консульської служб						
T.5	Структура та функції зовнішньополітичних органів	9	2	2	3	2
T.6	Міжнародно-правове забезпечення дипломатичної та консульської діяльності.	11	2	2	4	3
T.7	Дипломатичний етикет, церемоніал и протокол.	11	2	2	4	3
T.8	Дипломатичні документи: практика та протокольні правила.	11	2	2	4	3
T.9	Дипломатична та консульська служба України	9	2	2	3	2
<i>Разом за змістовним модулем 2</i>		51	10	10	18	13
Усього		90	18	18	30	24
					54	

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Дипломатична та консульська служба»

Назви змістовних модулів і тем		Кількість годин (заочне відділення)				
Тема	Назва	Усього	Лекц	Сем	Індив	Сам
Змістовний модуль 1:						
Формування дипломатичної та консульської служб						
T.1	Предмет дисципліни. Поняття дипломатії, дипломатичної служби, зовнішньої політики.	8	-		2	6
T.2	Формування функціональних завдань дипломатичної та консульської служби.	10	-		3	7
T.3	Міжнародне та дипломатичне право: витоки та розвиток.	10	1		3	6
T.4	Правова стандартизація дипломатичної служби в XIX – XXI ст.	11	1		4	6
<i>Разом за змістовним модулем 1</i>		39	2		12	25
Змістовний модуль 2:						
Структура та функціонування дипломатичної та консульської служб						
T.5	Структура та функції зовнішньополітичних органів	9	1		3	5
T.6	Міжнародно-правове забезпечення дипломатичної та консульської діяльності.	11	1		4	6
T.7	Дипломатичний етикет, церемоніал и протокол.	11	1		4	6
T.8	Дипломатичні документи: практика та протокольні правила.	11	1		4	6
T.9	Дипломатична та консульська служба України	9			3	6
<i>Разом за змістовним модулем 2</i>		51	4		18	29
Усього		90	6		30	54
					84	

5. ТЕМИ ТА ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

	Теми	ГОДИНИ
	Змістовний модуль 1. Формування дипломатичної та консульської служб	
T.1	Предмет дисципліни. Поняття дипломатії, дипломатичної служби, зовнішньої політики. Походження та основні історичні типи дипломатії. Дипломатія, як практика міжнародних відносин. Дипломатія, як наука. Історичні джерела по дипломатії. Нові сучасні форми дипломатичної активності. Міжпарламентська дипломатія. Публічна та культурна дипломатія. Челночна дипломатія. Економічна дипломатія. Дипломатія «м'якої сили». Зв'язок дисципліни з іншими навчальними предметами. Становлення дипломатичної служби як невід'ємної частини державної служби. Роль дипломатії в країнах з перехідними економіками	2
T.2	ТЕМА 2. Формування функціональних завдань дипломатичної та консульської служби. Виокремити історичні етапи розвитку дипломатичних органів. Надати характеристику міжнародним відносинам в стародавньому світі, середніх століттях, новому часі. З'ясувати роль релігії в виконанні дипломатичних функцій. Дослідити процес формування принципів міжнародних та дипломатичних відносин. Вивчити процес функціонального розвитку прототипів консульської та дипломатичної служби в середні віки. Роль консульських та торгівельних судів. Надати характеристику ролі папства в процесі становлення сучасної дипломатичної структури та практики. З'ясувати характерні ознаки династичного періоду історії дипломатії. Трансформація дипломатичної практики в епоху централізації держав в Європі. Формування нової дипломатичної структури: постійні дипломатичні представництва, професійні дипломати, дипломатична робота як державна служба. Особливості функціонування дипломатичної та консульської служби ХХ століття	2
T.3	ТЕМА 3. Міжнародне та дипломатичне право: витоки та розвиток. Надати характеристику дипломатичним документам в історії давнього світу. Зародження практика оформлення договорів. Дослідити практику правової діяльності консульських установ (третейських та арбітражних судів) в середні віки. Консульські устава, договори, суди. Практика дипломатичної переписки та дипломатичних договорів. Дипломатичні мови та договори в середні віки. Консульські статuti. Зародження правових основ дипломатії в Новий час. Теоретичне осмислення норм та принципів міжнародного права в ХVІ – ХVІІ ст. Гуго Гроцій, Ричард Сач, Балтазар Айалла, ін. Формування дипломатичних інститутів. Міжнародний звичай. Закріплення договорів. Переговорний процес. Засоби підтвердження повноважень дипломатичних робітників: інвеститура, дипломи, консульський патент, екзекватура, вірча грамота, агреман. Вестфальський світовий порядок.	2
T.4	ТЕМА 4. Правова стандартизація дипломатичної служби в ХІХ – ХХІ ст. Ключові елементи Віденської системи міжнародного порядку. Формування правил дипломатичної взаємодії. Альтернат. Дипломатичні ранги. Система нейтралітету. Формування дипломатичного права в ХІХ - ХХ ст. Варсальсько-Вашингтонська система. Ієрархія держав в дипломатичному ранжуванні. Ліга Націй. Потсдамська система міжнародного порядку. Етапи формування міжнародних стандартів щодо дипломатичної взаємодії. Джерела дипломатичного та консульського права. Кодифікація норм та проблеми врахування новацій в дипломатичному праві.	2
	Змістовний модуль 2. Структура та функціонування дипломатичної та консульської служб	
T.5	ТЕМА 5. Структура та функції зовнішньополітичних органів. Органи зовнішніх зносин держави і їхніх функцій. Структура та персонал дипломатичного	2

	представництва. Члени родин дипломата. Дипломатичний корпус. Старшинство в дипломатичному корпусі. Дипломатичні ранги. Функціональні обов'язки дипломатичних службовців, зафіксовані у віденській конвенції. Структура консульської служби. Види консульських установ. Функціональні обов'язки працівників консульств. Штатний, позаштатний, почесний консул. Консульські округи. Національні особливості в організації дипломатичних і консульських служб. Принцип взаємності. Особливості дипломатичної служби Ватикану. Дипломатичні спеціальні місії. Торговельні представництва. Міжнародні конференції.	
Т.6	ТЕМА 6. Міжнародно-правове забезпечення дипломатичної та консульської діяльності. Закріплення функціональних обов'язків. Основні імунітети та привілеї: порядок їхнього надання і особливості їх дії. Значення дипломатичних і консульських імунітетів: службова й функціональна необхідність. Особисті імунітети. Дипломатичні й особисті архіви. Право притулку й укриття. Дипломатичні паспорти. Надання імунітетів адміністративно-технічному й обслуговуючому персоналу. Привілеї й імунітети консулів. Розбіжності національних практик. Проблеми безпеки дипломатів, дипломатичних і консульських службовців. Проблема охорони дипломатичного корпусу. Роль держави перебування в організації охорони. Практика обмеженого переміщення й проблеми її обґрунтування.	2
Т.7	ТЕМА 7. Дипломатичний етикет, церемоніал и протокол. Етикет: природа та функції. Поняття та особливості дипломатичного етикету. Формування дипломатичного етикету. Протокольний відділ. Дипломатичний протокол та правила ввічливості. Дипломатичні прийоми. Церемоніал. Офіційний дрес-код. Нагородні відзнаки. Офіційні державні і дипломатичні титули: національні особливості. Церковні титули в дипломатичній практиці. Члени родин дипломату. Офіційний візит. Особисті візити. Візитні картки в дипломатичній практиці. Особливості міжнародної ввічливості. Протокольна реакція на траурні події, на національні свята. Міжнародний етикет відносно символів національної держави. Практика прийомів та розсадки гостей. Аналіз схем розсадки на різних типах дипломатичних прийомів. Протокол та старшинство. Національні свята. Національні практики переговорного процесу	2
Т.8	ТЕМА 8. Дипломатичні документи: практика та протокольні правила. Протокольні правила оформлення документів. Міжнародні угоди (договори, конвенції, міждержавні угоди, ноти та їх види, комюніке, меморандум, декларація). Багатосторонні угоди. Особливості ратифікації. Дія та завершення дії. Поняття та види дипломатичної кореспонденції. Дипломатичні документи: заключні документи переговорів та візитів; Документи дипломатичної переписки. Міжнародно-правова термінологія. Офіційна переписка.	2
Т.9	ТЕМА 9. Дипломатична та консульська служба України Історія дипломатичних інститутів в Україні. Правове положення дипломатичних і консульських представництв в Україні. Система органів дипломатичної служби в Україні. Міністерство закордонних справ України: функції та структура, Департамент консульської служби, представництва МЗС на території України. Закордонні дипломатичні установи. Функціональні місії у складі посольств. Постійні представництва України при міжнародних організаціях. Структура консульських інститутів. Національний протокол та церемоніал. Нагородні відзнаки в Україні. Підготовка дипломатичних кадрів України.	2
	Всього	18

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ (не передбачені)

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ (не передбачені)

8. САМОСТІЙНА РОБОТА ТА ІНДЗ

До самостійної роботи відноситься:

[1] – підготовка до лекцій, практичних занять;

[2] – опрацювання лекційного матеріалу;

[3] – самостійне опрацювання літератури та нормативно-правових актів, джерел;

[4] – індивідуальне навчально-дослідне завдання: підготовка доповіді, реферату, презентації.

	Номер теми/Види завдань	Інд. р-та	Сам р-та
T.1	<p>Предмет дисципліни. Поняття дипломатії, дипломатичної служби, зовнішньої політики.</p> <p>Опрацюйте конспект лекційного заняття та додаткову літературу. <u>Доповнити конспекти розгорнутими дефініціями понять:</u> дипломат, консул, дипломатія, дипломатичні відносини, зовнішня політика, посольство, консульство, переговори, м'яка сила, холодна війна, війна, конфлікт. Публічна та культурна дипломатія. Челночна дипломатія. Економічна дипломатія. Енергетична дипломатія. Дипломатія канонерок. Дипломатія «м'якої сили», інше.</p> <p>Підготувати доповіді-презентації вибором (в 1-3 теми): 1) Дипломатія м'якої сили: варіативність розуміння та приклади сучасних практик; 2) «Челночна дипломатія» Генрі Кіссенжера; 3) «Челночна дипломатія» Р.Ердогана;</p>	2	2
T.2	<p>Формування функціональних завдань дипломатичної та консульської служби.</p> <p>Опрацюйте конспект лекційного заняття та додаткову літературу. <u>Доповнити конспекти розгорнутими дефініціями понять:</u> Закони Ману, керюкс, ангелос, проксенія, проксеничні декрети, амфікціонії, симахії, патронат, феціальна дипломатія, нунції, легат, легації, прокуратор, вербенаріуси, консули в традиції Риму, претор, претор перігримів, риторські школи. Апокрисарії, Константінов дар. Єпископи. Пресвітери. Нунції. Інтернунції. Аблегати. Прелати. «Приватна дипломатія». Аввіді. Дипломатичні архіви. Інвеститура. Байюло. Консул. Консульські правила. Консули купців. Консульські договори. Капітуляції. Берат. Булла. Екзекватура. Агреман. Консульський статут. Драгоман. Династична дипломатія.</p> <p>ІНДЗ: Підготувати доповіді-презентації за вибором (в 1-3 теми): 1) Порядок ведення переговорів и оформлення договорів в дипломатичній практиці Давнього Сходу.; 2) Телль-Амарнська переписка. Договір фараону Рамзеса II с царем хеттов Хаттушилем III; 3) Дипломатичні практики в стародавньому та середньовічному Китаї; 4) Грецьке вплив на римську дипломатію; 5) Династичні шлюби і обмін заручниками як засіб ведення міжнародних відносин в давній період історії; 6) Роль «шлюбної дипломатії» в відносинах європейських монархів; 7). Значення таємної дипломатії, в порівнянні з офіційною дипломатією в середньовічній Європі; 12) Міжнародні функції чернечих орденів; 13) Дипломатія Русі (IX – XIII ст): вектори</p>	3	3

	зовнішньої політики, особливості і форми дипломатичної діяльності; 14) Дипломатія Золотої орди: особливості форм. Залогова дипломатія.		
Т.3	<p>Міжнародне та дипломатичне право: витоки та розвиток. Опрацюйте конспект лекційного заняття та додаткову літературу. <u>Доповнити конспекти розгорнутими дефініціями понять:</u> Закони Ману, Повчання Ахтея, Листування Єгипту і Хеттов. Тель-амарнська листування. Архіви: Богазкея та Зімрріліма Олександрійський. Дипломатичні мови. Консульські статuti. Договори в системі міст Ганзейського союзу, снemi, «хресне цілування», «клятва на ракі», інвеститура, симонія. Поняття міжнародного звичаю (внетериторіальність, недоторканність, церемоніальність інші). Гуго Гроцій. Ричард Сач, Балтазар Айалла, ін. Вестфальський мирний договір.</p> <p>ІНДЗ. Підготувати доповіді-презентації за вибором (в 1-3 темі):: 1) Особливості розвитку дипломатичних інститутів в практиці торгових союзів (Італійський союз міст, союз Ганзейський, Швабський союз); 2) Організація дипломатичної та розвідувальної служби у Венеціанській республіці. Дипломатичний архів Венеції 3) Посольське справа в Візантії: особливості організації, церемоніалу і протоколу Посольської справи в італійських містах; 4) Дипломатія папської курії в переддень Нового часу: особливості організації, церемоніалу і протоколу, прокуратори, легати, нунції; 5) Книга Луї Руссо де Шамуа «Подання про ідеальну після» як джерело про дипломатію Вестфальського періоду.</p>	3	3
Т.4	<p>Правова стандартизація дипломатичної служби в ХІХ – ХХІ ст. Опрацюйте конспект лекційного заняття та додаткову літературу. <u>Доповнити конспекти розгорнутими дефініціями понять:</u> дипломатичне право, дипломатичне представництво, посольство, дипломатична місія, дипломатичний корпус, дуайєн, дипломатичні ранги та класи, нунціатура, консульство, консульський округ, структура посольства, службові повноваження, правовий статус, імунітети, акредитація, агреман, екзекватура, консульський патент, вірчі грамоти, відклична грамота. Віденська система. Альтернат. Дипломатичні ранги. Система нейтралітету. Гагські конференції (1899, 1907), Доктрина Хея (1905), Доктрина превентивної війни, Каракська конвенція про консульські функції (1911), Версальсько-Вашингтонська система договорів. Гаванська конвенція про дипломатичних чиновників (1928), Кодекс Бустаманте (1928). Потсдамська система. Конвенції про привілеї і імунітет ООН (1946). Види джерел дипломатичного та консульського права.</p> <p>ІНДЗ: аналіз структури и тексту документів о Віденська конвенція про дипломатичні відносини (1961), о Віденська конвенція про консульські стосунки (1963) умови реалізації, особливості ратифікації, знайти питання, які на Ваш погляд застарілі та потребують перегляду ІНДЗ: аналіз становлення системи дипломатичних інститутів та права в результаті встановлення Вестфальської системи, Віденської системи, Версальсько-Вашингтонської системи, Потсдамської системи (розробити схему: по 2 слайда або сторінки на одну систему)</p>	4	3
Т.5	<p>ТЕМА 5. Структура та функції зовнішньополітичних органів. Опрацюйте конспект лекційного заняття та додаткову літературу. <u>Доповнити конспекти розгорнутими дефініціями понять:</u> Дипломатичний корпус. Імунітети (функціональні, особисті).</p>	3	2

	Привілеї. Торгівельне представництво. Місія. Міжнародна конференція. ІНДЗ. Підготувати доповіді-презентації за бажанням: 1) Особливості дипломатичної служби Ватикану; 2) Особливості організації роботи почесного консула; 3) Національні особливості в організації дипломатичних і консульських служб (країна за вибором)		
Т.6	Міжнародно-правове забезпечення дипломатичної та консульської діяльності. Опрацюйте конспект лекційного заняття та додаткову літературу. <u>Доповнити конспекти розгорнутими дефініціями понять:</u> Імунітети та її різновиди. Притулок й укриття. ІНДЗ: Ессе: проблеми трансформації практики надання імунітетів для співробітників дипломатичних служб. ІНДЗ: Ессе: проблема надання й носіння зброї охороною дипломатичного представництва.	4	3
Т.7	Дипломатичний етикет, церемоніал и протокол. Опрацюйте конспект лекційного заняття та додаткову літературу. <u>Доповнити конспекти розгорнутими дефініціями понять:</u> етикет, дипломатичний етикет, дипломатичний ритуал, дипломатичний протокол, церемоніал, семіотичний аналіз, дрес-код, дипломатичні ранги, офіційний та особистий візит, протокольна реакція ІНДЗ. Підготувати доповіді-презентації за бажанням: 1) Дипломатичний етикет і церемоніал: формування і еволюція; 2) Дипломатичний церемоніал епохи Віденського конгресу; 3) Історія дипломатичної пошти і дипломатичних архівів; 4) Дипломатичне листування: історія і сучасна практика (прикласти до доповіді роздрукований словник термінів); 5) Дипломатичні прийоми: типологія і практика. Розсадження під час прийому; 6) Правила старшинства: дипломатичні правила і дипломатична практика (Великобританія, Франція, США, Японія, Ватикан, Арабські країни.); 7) Церемоніальний одяг: історія і національні особливості (обов'язково відеоряд); 8) Церемоніальний одяг: сучасна практика	4	3
Т.8	Дипломатичні документи: практика та протокольні правила. Опрацюйте конспект лекційного заняття та додаткову літературу. <u>Доповнити конспекти розгорнутими дефініціями понять:</u> договори, конвенції, міжурядові угоди, ноти та їх види, комюніке, меморандум, декларація. ІНДЗ: підготуйте макет одного документів що відноситься до складу «офіційної ділової переписки».	4	3
Т.9	Дипломатична та консульська служба України Опрацюйте конспект лекційного заняття та додаткову літературу. ІНДЗ. Підготувати доповіді-презентації за бажанням: 1) Правове закріплення структури та функцій дипломатичних і консульських представництв в Україні. 2) Огляд системи підготовка дипломатичних кадрів України.	3	2
Усього годин		30	24
		54	

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- СЛОВЕСНІ ТА НАОЧНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ (демонстрація презентацій, створення схематичних зображень, робота з веб-сайтами органів влади та управління, організацій)
- ПРАКТИЧНІ (тестові вправи; опрацювання матеріалу шляхом підготовки презентації; аналіз практичних ситуацій (аналітичні розробки); метод проєктування)
- ІНТЕРАКТИВНІ методи навчання (під час лекційних, практичних занять)
- КОЛЕКТИВНЕ ТА ІНДИВІДУАЛЬНЕ ОПРАЦЮВАННЯ ЗАВДАНЬ (колективне обговорення з використанням дискурсивних практик, виконання ІНДЗ, презентація виконаних ІНДЗ та результатів самостійної роботи)

10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні навчальної дисципліни застосовуються наступні методи навчання: словесний, наочний, практичний, які передбачають читання лекції, опрацювання нормативних актів, робота з навчальною та спеціальною літературою, індивідуальні консультації. Засоби діагностики якості вищої освіти включають в себе поточний, періодичний та підсумковий контроль.

Формами організації **поточного контролю** є:

- усний контроль: індивідуальне і фронтальне опитування, бесіда, захист рефератів, доповідь, оцінювання доповідей;
- контроль виконання самостійної роботи та індивідуальних завдань;
- тестовий контроль проведення тестування студентів.

Програмою передбачено проведення періодичного контролю:

- тематичні колоквиуми.

Програмою передбачено проведення підсумкової модульної контрольної роботи:

- Модульний тестовий контроль за допомогою Google- form

Підсумковий контроль: залік.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Вид роботи	Кількість балів
Поточний контроль:	
Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів вищої освіти в обговоренні проблемних питань	від 0 до 5
Виконання рефератів за однією із запропонованих тем, доповідь та демонстрація презентації	від 0 до 5
Періодичний контроль:	
Контрольна робота за змістовими модулями у формі тестування	від 0 до 5

Вид роботи	Бали	Критерії оцінювання
Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань	0 балів	Здобувач не бере участь у практичному занятті, є спостерігачем; не виступає, не задає питання; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання апарату і джерел.
	2-3 бали	Здобувач іноді бере участь у занятті; ситуативно надає відповіді на прямі запитання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на заняттях; фрагментарні знання апарату і джерел; показує невміння публічно представляти матеріал.
	4-5 бали	Здобувач бере активну участь у практичному занятті; бере активну участь у обговоренні проблемних питань, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади; здатний публічно представити матеріал.
Виконання	0 балів	Не зараховуються реферати (доповіді) та презентації, які виконані не

рефератів за однією із запропонованих тем: доповідь та демонстрація презентації		самостійно або запозичені з мережі Інтернет.
	1-2 бал	Доповідь та презентація виконані самостійно, проте матеріал представлений описово, висновки формальні, тема не розкрита.
	3 бали	Доповіді та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам із незначними порушеннями, опрацьована актуальність теми, теоретичний аналіз містить неточності, але усно здобувач пояснює матеріал впевнено і за допомогою викладача виправляється, змістовний матеріал представлений добре, висновки відповідають на завдання, тема загалом розкрита із незначними прогалинами.
	4 бали	Доповідь та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам, опрацьована актуальність теми, теоретичний аналіз достатній, здобувач усно та без допомоги викладача пояснює матеріал, змістовний матеріал представлений добре, у висновку сформульовані висновки, тема загалом розкрита, презентація містить посилання на джерела.
	5 балів	Доповіді та презентація виконані самостійно, оформлення відповідає вимогам, актуальність теми розкрита, правильно визначені об'єкт і предмет, гіпотеза, метод відповідає тематиці та задачі, теоретичний аналіз ґрунтовний, здобувач вільно презентує матеріал; зміст презентації не перевантажений слайдами з текстовим матеріалом; у висновку сформульовані самостійні судження, підкріплені доказами, презентація містить посилання на джерела.
Контрольна робота за змістовними модулями	0 балів	Відповідь на запитання неправильна.
	10 балів	В контрольній роботі кожного з модулів по 10 запитань: 1 бал за кожен правильну відповідь.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A	Зараховано
85 – 89	B	
75 – 84	C	
70 – 74	D	
60 – 69	E	
35 – 59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Поточний та періодичний контроль									Сума балів	Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовний модуль 1				Змістовний модуль 2					100	Залік	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9			
5	5	5	5	5	5	5	5	5			
Контрольна робота за зміст-м модулем №1 (10 балів) (3 ІНДЗ *5) =15				Контрольна робота за зміст-м модулем №2 (10 балів) (4 ІНДЗ *5) =20					100	10	100

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Коч С. В. Дипломатична та консульська служба: методичні вказівки та завдання до навчального курсу / С.В. Коч – Одеса: ТОВ «Удача», 2019 – 31 с
- Робоча програма, Силабус.
- Лекційні презентації; Google-class; Google-test.

13. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття «дипломатія», «зовнішня політика», «міжнародні відносини»: формування та особливості застосування.
2. Поняття дипломатії і дипломатичної служби. Державні органи зовнішніх стосунків.
3. Формування базових форм дипломатичної діяльності: історичні етапи та сучасні форми.
4. Поняття класичної (сучасної) дипломатії: особливості періоду.
5. Концепція відкритої, публічної та неурядової дипломатії в міжнародних відносинах.
6. Встановлення та підтримання дипломатичних відносин. Дипломатичний корпус.
7. Дипломатичне представництво: особливості організації діяльності.
8. Порядок присвоєння дипломатичних рангів в Україні.
9. Консульська служба: основні поняття, категорії, принципи.
10. Основний імунітет і привілеї консульських установ і засобів пересувань.
11. Почесні консули та їх роль у вчиненні нотаріальних дій
12. Дипломатичні місії. Спеціальні місії як особлива форма дипломатії.
13. Поняття торгового представництва та його роль в сучасній дипломатії
14. Економічна дипломатія як фактор багатосторонньої дипломатії
15. Правова основа діяльності торговельно-економічної місії України за кордоном.
16. Міжнародні конференції. Особливості статусу.
17. Сучасні тенденції регулювання статусу дипломатичних представництв і їх персоналу.
18. Основний імунітет і привілеї дипломатичного представництва та дипломатичного персоналу.
19. Основний імунітет і привілеї адміністративно-технічного і обслуговуючого персоналу.
20. Проблеми дії імунітету на території третьої держави.
21. Статус внутрішньої охорони дипломатичного представництва.
22. Право притулку – поняття інституту в сучасному дипломатичному праві. Сучасні тенденції в наданні притулку і укриття.
23. Дипломатичний етикет: поняття, основні норми етикету
24. Підготовка дипломатичних кадрів.
25. Безпека дипломатів. Міжнародне законодавство: проблеми і практика).
26. Завершальні документи переговорів і візитів. Документи дипломатичного листування.
27. Дипломатичні переговори: засоби, техніка, методологія і тактика.
28. Багатобічні переговори (форми, процедури, порядки.)
29. Основні завдання та функції торговельно-економічних місій.
30. Дипломатична служба у новій міжнародній системі другої половини ХХ і початку ХХІ століття: загальна характеристика.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ОСНОВНА

Навчальні посібники:

- Войціховський А.В. Міжнародне право: підручник. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2020. 544 с.
- Вуд Дж. Дипломатичний церемоніал и протокол / Джон Вуд, Жан Серре ; пер. з англ. Ю. П. Клюкіна, В. В. Пастюк, Г. И. Фоменко. К : Міжнар. відносини, 2011. 416 с.
- Гулієв А. Д. Право зовнішніх зносин: підручник. Київ: НАУ, 2012. 488 с.
- Дипломатическое и консульское право. Учебное пособие / Мещериков В.А., Павельева Э.А., Пайтян Р.Х., Сидорова Т.Ю., Терешкова В.В. М., 2014.
- Дипломатична та консульська служба: підручник для студентів ВНЗ / К.В. Балабанов, М.В. Тофименко – Донецьк: Вид-во «Ноулідж». 2013. 432 с.
- Історія дипломатії : навч.-методичний посібник / за ред. завідуючого кафедри міжнародного та європейського права О.В. Бігняка. Одеса : Гельветика, 2021. 116 с
- Панов А.В. Дипломатична і консульська служба. Монографія / ПП «АУТДОРШАРК». Ужгород, 2015. 270 с.
- Подворна О.Г. Дипломатичний протокол та етикет [Текст]: Навч. посіб. Острог: Видав. Наці. Унів «Острозька академія», 2014. 236 с.
- Посольство/консульство: організація/формироботи: навчальний посібник/О.П.
- Право зовнішніх зносин. Збірник документів / упорядники: Ю. В. Алданов, І. М. Забара, В. І. Резніченко. К., 2017. 784 с.
- Сагайдак О. П. Дипломатичний протокол та етикет : підручник / О. П. Сагайдак. К.: Знання, 2019. 398 с.
- Сагайдак, П.Д. Сардачук; ПНУ ім. Стефаніка, ЛНУ ім. І. Франка. К. : Знання, 2014. 317 с.
- Структура МЗС України. URL: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/856.htm>.
- Тимошенко Н.Л. Ділова культура дипломата: начв. Посіб. К. : Знання, 2014. 199 с.
- Український дипломатичний словник / за ред. М. З. Мальського, Ю. М. Мороза. К.: Знання, 2017. 495 с.
- Федчишин С. Дипломатичне представництво України за кордоном: сучасні проблеми організації та правового забезпечення: монографія. Х.: ФІНН, 2011. 264 с.
- Чугаєнко Ю. О. Дипломатичний і міжнародний протокол та етикет: навчальний посібник / Ю. О. Чугаєнко. К.: Національна академія управління, 2018. 162 с.
- Obisakin L. O. Protocol for Life: Guidelines on Diplomatic, Official and Social Manners. Lagos: Somerest Ventures, 2020. 273 p.
- Rivett R. Diplomatic Protocol: Etiquette, Statecraft and Trust. Dunbeath: Whittles Publishing, 2018. 208 p.
- Wood, John Randy Jean Serest. Diplomatic Ceremonial and Protocol: Procedures and Practices. Columbia University Press, New York, 1970. URL: <https://www.eda.admin.ch>.

Документи та правові акти:

- Віденська конвенція про дипломатичні зносини. 18 квітня 1961 р. *Інформаційно-довідковий бюлетень консульських зносин.* URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_048
- Віденська конвенція про консульські зносини. 24 квітня 1963 р. *Інформаційно-довідковий бюлетень консульських зносин.* URL: zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_047
- Віденська конвенція про представництво держав у їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру. 14 березня 1975 р. *Інформаційно-довідковий бюлетень консульських зносин.* URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_254
- Конвенция о предотвращении и наказании преступлений против лиц, пользующихся международной защитой, в том числе дипломатических агентов от 14.12.1973 г. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/int_protected_persons.shtml

- Конвенція про привілеї та імунітети спеціалізованих установ ООН 21.11.1947. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_170
- Конвенція про спеціальні місії від 08.12.1969. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_092
- Положення про державний протокол та церемоніал України. Указ Президента України : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/746/2002>.
- Положення про дипломатичні представництва та консульські установ іноземних держав в Україні, затверджене Указом Президента України від 10 червня 1993 року № 198/93. *Голос України* від 26 червня 1993 р.
- Положення про закордонні дипломатичні установи за кордоном: затв. Указом Президента України від 15.03.2021 р. № 99/2021. *Офіційний вісник України*. 2021. № 23. Ст. 1053.
- Положення про закордонні дипломатичні представництва України, затверджене Указом Президента України від 15 березня 2021 року. № 99/2021. *Офіційний вісник Президента України* офіційне від 19.03.2021. № 7, / 02.04.2021 № 9, стор. 30, ст. 349 /, стор. 27, стаття 272.
- Положення про МЗС України № 281 від 30.03.2016 р., в редакції від 23.01.2021. *Офіційний вісник України* від 22.04.2016. № 30, стор. 55, стаття 1195, код акта 81585/2016.
- Положення про нештатних (почесних) консулів України, затверджене Указом Президента України від 17 лютого 1997 року № 150/97. *Офіційний вісник України*. 1997, № 8, том 1
- Положення про представництво Міністерства закордонних справ України на території України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 25 липня 2002 р. № 1050; в редакції від 15.02.2019. *Офіційний вісник України*. № 30, с. 54, стаття 1425 від 09.08.2002 р.
- Про державний Протокол та Церемоніал України : Указ Президента України від 22 серпня 2002 р. № 746/2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/746/2002#Text>.
- Про державну службу Закон України Документ 889-VIII. *Відомості Верховної Ради*, 2016, № 4, ст.43 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>;
- Про дипломатичну службу України Закон України 07.06.2018 р. 2449-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19>
- Про дипломатичний та службовий паспорти України. Указ Президента України URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/153/98>.
- Про деякі питання представництва економічних інтересів України за кордоном: Указ Президента України від 08 квітня 2010 року № 522/2010. *Офіційний вісник Президента України* від 20.04.2010. № 13, стор. 52, стаття 486.
- Про затвердження Положення про працівників, які виконують функції з обслуговування в органах дипломатичної служби Наказ МЗС України 06.02.2019 р. за № 134/33105. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0134-19#n19>
- Про затвердження Положення про Представництво Міністерства закордонних справ України на території України Постанова Кабінету міністрів від 25.07.2002 р. № 1050. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1050-2002-п>
- Про Консульський статут України. Указ президента України від 2.04.1994 р. № 127/94 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127/94>
- Про Перелік дипломатичних посад, приписаних до дипломатичних рангів. Указ Президента України 21.12.2018 р. № 434/2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/434/2018>

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА:

- Акуленко В.І. Міжнародне право охорони культурних цінностей та його імплементація у внутрішньому праві України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Від-ня громад. орг. «Асоц. міжнар. Права» в Україні. К. : Юстініан, 2013. - 607 с.
- Асланян А. Г. Адміністративно-правові засади діяльності дипломатичних представництв іноземних держав в Україні. *Вісник Харківсько Національного університету внутрішніх справ*. 2010. № 4, Ч. 2. С. 87-96;
- Баймуратов М. О. Теоретичні аспекти конституційно-правового забезпечення зовнішньополітичної діяльності держави в умовах глобалізації та європейської

- інтеграції. *Вісник Маріупольського державного університету* : Збірник наукових праць. Серія : Право. 2014. Вип. 7. С. 10-27.
- Віднянський С.В. Народна (громадська) дипломатія. *Україна в міжнародних відносинах. Енциклопедичний словник-довідник*. Випуск 3. Предметно-тематична частина: К–О. К., 2012. С. 241–243.
- Головченко В. І. Дипломатична історія України (кінець XIX – перша чверть XX ст.): навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів / В. Головченко, В. Матвієнко, В. Солдатенко; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К., 2011. 527 с.
- Григор'єва Т. Історія дипломатії: від давнини до кінця XVIII ст. : навч. посіб., Нац ун-т «Києво-Могилянська академія», 2014. 176 с
- Денисенко А. Людина планети. Штрихи до портрета Геннадія Удовенка / Анатолій Денисенко, Василь Туркевич. К. : Планета, 2011. 375 с.
- Денисенко А. Постпред України Іван Грищенко. Біографічне есе / Анатолій Денисенко, Василь Туркевич. К. : Планета, 2011. 96 с. .
- Єрєм'яна К. С. Дипломатичний імунітет: привілей чи безкарність? *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2017. № 18 (2). С. 92–94.
- Задорожній О.В. Генеза міжнародної правосуб'єктності України: монографія. Київ: К.І.С., 2014. – 688 с.;
- Задорожній О.В. Міжнародне право у відносинах України та Російської Федерації: монографія. Київ: К.І.С., 2016. 560 с.;
- Кобилінська І.М. Правовий захист дипломатичних представництв та їхнього персоналу. *Науковий журнал «Право і суспільство»*. Частина 2. № 2. 2019. С.241–248.
- Ковальська В. В. Регулювання діяльності спеціальних місій у міжнародному праві. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2015. Вип. 2. С. 21-25.
- Колісніченко К.С. Ліга Націй у розвитку міжнародного права: монографія. за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. А. І. Дмитрієва. О. : Фенікс, 2011. - 235 с.
- Кондик О.П. Міжнародно-правові аспекти реалізації функції ведення переговорів дипломатичними представництвами в сучасних умовах. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. Т. 2. Випуск № 29. 2014. С. 253-258.
- Палагусинець Р. В. Роль дипломатичної служби в формуванні ефективного державного управління зовнішньою політикою держави. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 27.02.2020 URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/2_2020/40.pdf
- Панов А.В. Дипломатична і консульська служба. Монографія / ПП «АУТДОР-ШАРК». Ужгород, 2015. 270 с.
- Птащенко О.В., Литовченко І.В., Григорова Ю.В. Суть та роль наукової дипломатії в системі міжнародних відносин. *Вісник східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля* № 2 (258) 2020. С. 64 – 67.
- Тимошенко Н.Л. Ділова культура дипломата: навч. Посіб. / Н.Л. Тимошенко. К.: Знання, 2014. 199 с.
- Типові професійно-кваліфікаційні характеристики посад працівників МЗС України, представництв МЗС України на території України. *Офіційний сайт МЗС*. Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication/content/31847.htm>
- Ткаля О. В. Темпоральна дія правових імунітетів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2013. № 5. С. 26–30.
- Ткач Д. І. Дипломатичний протокол та етикет: навчально-методичний комплекс дисципліни. К.: Університет економіки та права «КРОК», 2010. 30 с.
- Чекаленко Л., Федуняк С. Зовнішня політика України (від давніх часів до наших днів): підручник. К.: Персонал, 2010. 464 с.
- Чепель О.Д. Імунітет від юрисдикції дипломатичного агента: теоретико-правові аспекти. *Право і суспільство*. № 4.2021. С. 258-263. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2021/4_2021/37.pdf

- Шевель І.П. Дипломатія під час пандемії covid-19: її роль та наслідки у сфері дипломатії та міжнародних відносин. Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти. 2020. № 6. С. 82 -89. DOI: <https://doi.org/10.31866/2616-745x.6.2020.218775>
- Шульгин О. Початки діяльності Міністерства Закордонних Справ України. *Український самостійник*. 1957, грудень. Ч. 4. С. 29– 32
- Шуміленко А. П. Сучасна міжнародно-правова практика здійснення функцій дипломатичних представництв. *Публічне право*. 2013. № 3. С. 119–126.
- Sutor J. Prawo dyplomatyczne I konsularne. 13 wyd. Warszawa: Wolters Kluwer Polska, 2018. 652 s.

ІНФОРМАЦІЙНІ Е-РЕСУРСИ

- Міністерство закордонних справ України. URL: <http://www.mfa.gov.ua/>
- Молодіжна громадська організація «громадське об'єднання «клуб молодих дипломатів України» URL: [mfa.gov.ua/](https://sites.google.com/a/dipclub.org.ua/klub/). <https://sites.google.com/a/dipclub.org.ua/klub/>
- ООН. Документи URL: <https://www.un.org/ru/sections/general/documents/index.html>
- Національний інститут стратегічних досліджень. Аналітичні довідки. URL: <http://www.niss.gov.ua/catalogue/13/>
- Дипломатична академія України імені Геннадія Удовенка при МЗС. URL: <http://da.mfa.gov.ua>
- United Kingdom Foreign and Commonwealth office. UK Embassies. URL: <http://www.fco.gov.uk/en/travel-and-living-abroad/find-an-embassy/>.
- United State of America Foreign Service Act. URL: <http://transition.usaid.gov/policy/ads/400/fsa.pdf>.